

Behandeling van gedetineerden

Doc	a026023
Publicatiedatum	01/01/1977
Origine	NR
	Gedetineerden
Thema's	Hongerstaking
	Sterilisatie

In ons voorgaand nummer (1976-1977) hebben wij U medegedeeld dat dit vraagstuk in studie was.

Het Bestuur der Strafinrichtingen van België, dat door de C.I.O.M.S.I. (Conseil des Organisations Internationales des Sciences Médicales) om inlichtingen werd verzocht betreffende de medisch-ethische principes in verband met de behandeling van gevangenen en gedetineerden, heeft dit vraagstuk op zijn beurt aan de Nationale Raad van de Orde voorgelegd.

Nadat het rapport van de commissie belast met deze studie nader werd onderzocht, heeft de Nationale Raad volgend advies geformuleerd:

1° De arts die aan een van zijn vrijheid beroofde patiënten wordt opgedrongen heeft, zoals elke arts gekozen door een vrije persoon, vooral een humanitaire opdracht te vervullen; hij moet correct zijn en begrip tonen tegenover de zieke; hij moet ervoor waken diens filosofische, godsdienstige of politieke overtuiging niet te kwetsen, hij moet gewetensvol en wetenschappelijk verantwoorde beslissingen nemen;

hij is door het beroepsgeheim gebonden voor wat de vertrouwelijke mededelingen van zijn patiënt betreffen;

hij mag zijn opdrachtgevers slechts inlichten over feiten die betrekking hebben op zijn opdracht.

2° De arts mag nooit, zelfs niet door zijn aanwezigheid als dusdanig, deelnemen aan strafmaatregelen tegen een gevangene. Hij mag geen advies verlenen aangaande de graad van bestraffing die de fysische toestand van de gevangene toelaat, noch de gevolgen ervan controleren tijdens de toepassing ervan.

3° De arts mag niet helpen, zelfs niet door zijn aanwezigheid als dusdanig, door middel van medische middelen of door toepassing van fysische of morele folteringen, de gevangene tot bekentenissen te dwingen.

Hij mag van het vertrouwen van de patiënt geen misbruik maken om aan een politie-enquête mede te werken.

4° De arts mag geen wetenschappelijke experimenten uitvoeren of therapeutische proefnemingen doen op een van zijn vrijheid beroofde persoon.

5° De arts moet aan een van zijn vrijheid beroofde zieke de best mogelijke zorgen

kunnen verlenen met in achtneming van de omstandigheden.

Hij moet van de overheid waarvan de patiënt afhangt, alle therapeutische of diagnostische maatregelen eisen die de toestand van de patiënt vereist, met inbegrip van een eventuele overbrenging naar een gespecialiseerd ziekenhuis.

6° De uitdrukkelijke wil van de gevangene, om door een hongerstaking of een zelfmoordpoging een aanslag te plegen op zijn gezondheid, ontslaat de arts niet van zijn plicht de zieke hulp te verlenen.

7° Kastratie is een ernstige medische ingreep. Zij mag bij de gedetineerde slechts plaatsvinden op basis van een ernstige therapeutische indicatie vastgesteld na consult van bevoegde artsen. De patiënt en zijn echtgenote of partner dienen behoorlijk te worden voorgelicht en moeten vrij hun toestemming kunnen geven.

Wat betreft de houding van de arts aangaande de «plicht» een toxicomaan aan te geven, is de Nationale Raad de volgende mening toegedaan:

De arts die meent dat het voor de toxicomaan beter is dat het geheim wordt geëerbiedigd, moet de zwijgplicht bewaren zonder dat hij daarbij aan zijn plicht t.o.v. de Maatschappij tekort schiet.

Het is voor de Maatschappij wenselijker dat een toxicomaan zich aan een arts kan toevertrouwen, dan dat hij uit schrik voor een strafsanktie, hiervan afziet.

Naar aanleiding van dit advies, werd de Nationale Raad verzocht zijn standpunt te verduidelijken in verband met twee punten: de hongerstaking en de houding van de gevangenisarts bij strafmaatregelen.

In sommige artikelen van het Belgisch algemeen reglement van de strafinrichtingen wordt namelijk de deelname van artsen voorzien bij bepaalde disciplinaire maatregelen:

- Art. 84: De plaatsing van een gedetineerde in een strafcel mag niet worden opgelegd zonder dat de geneesheer de betrokkene heeft onderzocht en schriftelijk heeft bevestigd dat deze ertegen bestand is.

Van het voorgeschrevene in het eerste lid mag alleen worden afgeweken wanneer het gaat om een erge fout of daad van tuchteloosheid waarvan de bestraffing geen uitstel duidt.

- Art. 85: In de strafcel hebben de gedetineerden een veldbed of houten brits in plaats van het gewone bed, tenzij de directeur, op advies van de geneesheer, er anders over beslist.

- Art. 86: De geneesheer moet dagelijks de gedetineerden, die deze tuchtstraf uitzitten, bezoeken en aan de directeur verslag uitbrengen indien hij het nodig oordeelt dat aan de straf om redenen van lichamelijke of geestelijke gezondheid een einde wordt gemaakt.

De directeur of adjunct-directeur en de hoofdbewaarder brengen hen dagelijks een bezoek. Wanneer hij zich in de inrichting bevindt, bezoekt de maandcommissaris hen eveneens.

- Art. 87: Indien de gedetineerden ziek is of wordt, schorst de directeur de straf op advies van de geneesheer.

Aanvullend advies van de Nationale Raad:

Hongerstaking

Het betreft inderdaad wel degelijk gedetineerden die over hun volle geestesvermogen beschikken en, zoals U onderstreept, bestaat er inderdaad geen enkel probleem voor de gevallen van geesteszieken.

In artikel 6 van het advies van de Raad van de Orde van 18 juli 1977, wordt met de woorden «hulp verlenen» bedoeld, de gevangene moreel en fysisch bijstand verlenen met eerbiediging van diens wil.

Indien de gedetineerde zijn hongerstaking wil doorzetten als verdedigingsmiddel, tot zijn eisen worden ingewilligd, dient de arts hem te wijzen op de gevaren van zijn handelwijze en hem medische bijstand te verlenen indien hij het bewustzijn verliest en dus niet langer in staat is zijn wil te kennen te geven.

Elk geval is specifiek zoals dat in de geneeskunde altijd het geval is en de arts moet volledig zelfstandig en volgens zijn geweten kunnen handelen.

Straffen

Het spreekt vanzelf dat indien de arts schriftelijk bevestigt dat een gevangene in staat is om in een strafcel te worden opgesloten, hij meewerkt aan de disciplinaire beslissing. Dat druist in tegen de medische ethiek.

Indien de arts in een medisch rapport, bestemd voor de directeur van de gevangenis, moet oordelen of de straf al dan niet mag worden voortgezet, neemt hij eens te meer deel aan de uitvoering ervan.

De arts moet niettemin in alle medische omstandigheden bijstand verlenen aan de gevangene waarvoor hij verantwoordelijk is, zelfs en vooral wanneer die gevangene de één of andere straf uitzit. Wanneer bijgevolg door de strafoverheden, de plaatsing van een gedetineerden in een strafcel wordt bevolen, moet hij een medisch onderzoek ondergaan, en de arts kan zich om medische redenen, tegen de uitvoering van de straf verzetten.

Tijdens de uitvoering van de straf moet de gedetineerde opnieuw een medisch onderzoek ondergaan. In het rapport van de arts mogen enkel medische gegevens worden vermeld en dienen de omstandigheden te worden bepaald waarin een geneeskundige behandeling eventueel moet worden uitgevoerd. Het is niet de taak van de arts te beslissen of de straf al dan niet moet worden voortgezet.